

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci, rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Zuzany Šnejdrové, Ph.D., a soudkyň Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Martiny Radkové, Ph. D., ve věci žalobce **Q., s. r. o.**, se sídlem H. 751, H., zastoupeného Mgr. Pavlem Szkanderou, advokátem se sídlem Svatoplukova 1209, Frýdek-Místek, proti žalované **České obchodní inspekci, Ústřednímu inspektorátu**, se sídlem Štěpánská 567/15, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. ČOI 11254/16/O100/3100/16/Ber ze dne 16. 3. 2016, ve věci správního deliktu,

t a k t o :

I. Žaloba se z a m í t á .

II. Žádný z účastníků řízení n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

A) Vymezení věci

Ředitel České obchodní inspekce, inspektorátu Moravskoslezského a Olomouckého se sídlem v Ostravě (dále jen „správní orgán I. stupně“) uložil žalobci rozhodnutím ze dne 5. 1. 2016, č. j. 132895/15/3100/R 1003/Vit, podle § 24 odst. 12

písm. d) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném v době spáchání deliktu, tj. do 27. 12. 2015 (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“) úhrnnou pokutu ve výši 160.000 Kč za správní delikty podle § 24 odst. 7 písm. a) a j) tohoto zákona. Správní delikt podle § 24 odst. 7 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele měl žalobce spáchat tím, že spotřebitelům jako objednavatelům pohřbení v rozporu s § 3 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně spotřebitele náúčtoval fakturami ze 14. a 30. 4. 2015 použití chladicí komory k uchování ostatků zemřelého i po dobu prvních 48 hodin od jeho úmrtí, přestože měly být náklady této služby dle § 4 odst. 4 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pohřebnictví“), hrazeny poskytovateli zdravotních služeb nebo ústavy sociální péče. Jednáním žalobce mělo dojít k poškození spotřebitelů o 1.725 Kč. Správní delikt podle § 24 odst. 7 písm. j) zákona o ochraně spotřebitele měl žalobce spáchat tím, že v postavení prodávajícího neinformoval spotřebitele v souladu s cenovými předpisy o ceně poskytované služby „svoz a převoz zemřelého“, ani informaci o ceně této služby jinak vhodně nezpřístupnil, čímž porušil § 12 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Žalobce tak účtoval fakturami ze 17. a 30. 4. 2015 službu „svoz a převoz zemřelého“, přičemž ceny za tuto službu v ceníku pohřebních služeb ani v jiných dokladech nebyly uvedeny (v ceníku bylo uvedeno jen „smluvní ceny“).

Žalovaná pak žalobou napadeným rozhodnutím úhrnnou pokutu snížila na částku 120.000 Kč a ve zbytku rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila.

B) Žalobní body

Žalobce se včas podanou žalobou domáhal zrušení napadeného rozhodnutí, případně žádal, aby soud od uložené pokuty upustil či ji snížil, neboť:

- 1) pokuty je nepřiměřená, nenese preventivní prvek, přičemž žalovaná bez bližšího odůvodnění nepřihlédla k závažnosti správních deliktů, způsobu jejich spáchání, následkům a okolnostem, za kterých byly spáchány. Žalobce účtoval za použití chladicí komory po dobu prvních 48 hodin od úmrtí nesprávnému subjektu pouze z neznalosti § 4 odst. 4 zákona o pohřebnictví, neměl v úmyslu spotřebitele poškodit, jedná se o pochybení prvotní a ojedinělé a nebude se již opakovat. Samotná hrozba sankce je dostatečně adekvátním trestem. Žalobci by mohlo být přičteno k tíži, kdyby službu účtoval současně spotřebiteli a poskytovateli zdravotních služeb nebo ústavu sociální péče, to se však nestalo;
- 2) poskytnutí informací o ceně služeb v rozporu s § 12 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele se nedopustil. Žalovaná neučinila všechna potřebná skutková zjištění a tento delikt nesprávně právně hodnotila. V ceníku uvedené sousloví „smluvní ceny“ má prakticky stejný charakter, jako by v ceníku byla uvedena položka „služby nad rámec služeb zveřejněných jsou stanoveny dohodou smluvních stran“. Žalobce neměl v úmyslu spotřebiteli odeprít či znepřístupnit informaci o ceně služeb „svoz a převoz zemřelého“. Neztotožňuje se s názorem žalované, že převoz nebožtíka pohřební službou je jedním ze základních a běžných úkonů. Naopak se jedná téměř vždy o zvláštní a nestandardní úkon s ohledem na možné požadavky konkrétního spotřebitele.

C) Vyjádření žalované

Žalovaná požadovala zamítnutí žaloby. K žalobním bodům uvedla, že:

- Ad 1) odpovědnosti za porušení zákona se nelze zprostit na základě tvrzení o jeho neznalosti. Žalobce má na rozdíl od spotřebitele znát předpisy týkající se oboru jeho činnosti. Odpovědnost za správní delikt je odpovědností objektivní, míra zavinění tak nemá na jeho posouzení vliv. Žalobci nebylo vytýkáno, že by předmětnou službu účtoval dvojmo, tato skutečnost nebyla přičítána žalobci k tíži při stanovení výše pokuty. Žalovaná pokutu snížila zejména pro bezúhonnost žalobce a za účelem posílení jejích preventivních účinků před represivními. Naopak k tíži žalobce byla přičtena výše nesprávně účtovaných částek a obtížnost možnosti odhalení pochybení spotřebitelem;
- Ad 2) převoz zemřelého je standardním a obvyklým úkonem poskytovaným pohřební službou, neboť lidé obvykle neumírají v provozovně pohřební služby a tato se obvykle nenachází v místě konání posledního rozloučení či kremace. Ve většině případů je proto nezbytné tělo nebožtíka několikrát převézt, a to vozidlem speciálně upraveným v souladu s § 9 odst. 1 zákona o pohřebnictví. Jelikož se vzdálenost převozu nebožtíka případ od případu liší, není po žalobci požadováno, aby spotřebitele předem seznámil s konečnou cenou převozu. Požadavku zákona mohl dostát nejsnáze uvedením ceny převozu za 1 km tak, aby si spotřebitel mohl výslednou cenu přibližně spočítat, případně její správnost následně ověřit. Pouhé uvedení poznámky „smluvní cena“ nelze dle názoru žalované považovat za řádné seznámi s cenou služby.

D) Relevantní právní úprava

Podle § 4 odst. 4 ZPoh jestliže došlo k úmrtí ve zdravotnickém zařízení nebo v ústavu sociální péče, hradí tento poskytovatel zdravotních služeb nebo ústav sociální péče po dobu 48 hodin od úmrtí náklady spojené s uložením lidských pozůstatků; byla-li provedena pitva, počítá se lhůta 48 hodin od provedení pitvy.

Podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně spotřebitele je prodávající povinen prodávat výrobky a poskytovat služby za ceny sjednané v souladu s cenovými předpisy a ceny při prodeji výrobků nebo poskytování služeb správně účtovat.

Podle § 12 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele je prodávající povinen informovat v souladu s cenovými předpisy a přímo použitelným předpisem Evropských společenství spotřebitele o ceně prodávaných výrobků nebo poskytovaných služeb zřetelným označením výrobku cenou nebo informací o ceně výrobků či služeb jinak vhodně zpřístupnit.

Podle § 24 odst. 7 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se prodávající dopustí správního deliktu tím, že nesplní povinnost poctivého prodeje výrobků nebo poskytování služeb podle § 3 a podle písm. j) se prodávající dopustí správního deliktu tím, že informací o ceně poskytuje v rozporu s § 12.

E) Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V souladu s § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.

Krajský soud se nejprve zabýval zpochybněním naplnění skutkové podstaty deliktu dle § 24 odst. 7 písm. j) zákona o ochraně spotřebitele jednáním spočívajícím v informování spotřebitelů o ceně služby „svoz a převoz zemřelého“ v rozporu s § 12 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele, tj. v rozporu s cenovými předpisy.

Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí stejně jako správní orgán I. stupně odkázala na § 13 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 1 odst. 1 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o cenách“), který ukládá prodávajícímu povinnost poskytnout při nabídce a prodeji zboží (služby) informaci spotřebiteli tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před jednáním o koupi zboží (služby), a to označit zboží (službu) cenou, kterou uplatňuje v okamžiku nabídky a vztaženou k prodávánému jednotkovému množství zboží (služby) a určeným podmínkám. Poté dovodila, že informace o ceně služby „převoz zemřelého“ uvedená v příslušné položce ceníku žalobce jako „smluvní ceny“ není v souladu s citovaným ustanovením zákona o cenách, neboť nikterak neseznamuje spotřebitele s cenou služby před započítáním jednání o její koupi. Dále uvedla, že si je vědoma skutečnosti, že s ohledem na druh služby nelze informovat spotřebitele předem o přesné celkové ceně za převoz nebožtíka, nicméně lze informovat spotřebitele o ceně za 1 km přepravy či stanovit paušální ceny pro jednotlivá rozmezí pro vzdálenosti (např. do 20 km ...x Kč, do 40 kmy Kč apod.). Rovněž se žalovaná vypořádala s odvolací námitkou žalobce, že se jedná o službu jdoucí nad rámec zveřejněných služeb. Žalovaná uvedla, že taková argumentace by mohla být relevantní v případě, že by se jednalo o zvláštní a nadstandardní úkon, který se běžně neposkytuje. Takovou charakteristiku však daná služba nesplňuje, neboť se jedná jeden ze základních a běžných úkonů, o jehož ceně by měl být spotřebitele před jednáním o koupi služby informován.

S uvedenou argumentací žalované se krajský soud zcela ztotožňuje. Povinnost prodávajícího informovat spotřebitele o ceně výrobků podle § 12 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách je splněna jen tehdy, pokud jsou poskytované informace spotřebiteli přístupné okamžitě bez toho, že by byl nucen činit jakýkoliv úkon směřující ke zjištění ceny konkrétního výrobku (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. 3. 2006, č. j. 11 Ca 203/2005-30, publikovaný pod č. 898/2006 Sb. NSS). Z informace označené „smluvní ceny“ se však spotřebitel, jak správně uvedly správní orgány obou stupňů, nic nedozví a je tak nucen se na cenu převozu zemřelého doptat. Krajský soud aprobuje také závěr žalované, že svoz či převoz zemřelého je bezpochyby jednou ze základních a zcela pravidelných služeb, kterou pohřební služba poskytuje. Vyčíslení celkové ceny

služby předem zákon o cenách, a tudíž ani žalovaná, po žalobci nepožadují. Argumentace nemožností vyčíslení úplné ceny předem je tudíž lichá. Žalobci však nic nebránilo informovat v ceníku služeb spotřebitele o ceně jednotkového množství dané služby v její základní variantě ve smyslu § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách, tj. např. o ceně za 1 km jízdy, či jiným podobným způsobem, jak naznačila žalovaná. Žalobce tak svým jednáním nepochybně skutkovou podstatu správního deliktu podle § 24 odst. 7 písm. j) ZOS naplnil a žalobní bod 2 je proto nedůvodný.

Dále se krajský soud zabýval otázkou zákonnosti uložené pokuty.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že při posuzování zákonnosti uložené sankce správní soud k žalobní námitce přezkoumá, zda správní orgán při stanovení výše pokuty zohlednil všechna zákonem stanovená kritéria, zda jeho úvahy o výši pokuty jsou racionální, ucelené, koherentní a v souladu se zásadami logiky, zda správní orgán nevybočil z mezí správního uvážení nebo jej nezneužil a rovněž, zda uložená pokuta není likvidační (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS sp. zn. 1 As 9/2008, publikované pod č. 2092/2010 Sb. NSS). Při hodnocení zákonnosti uložené sankce správními soudy není dán soudu prostor pro změnu a nahrazení správního uvážení uvážením soudním, tedy ani prostor pro hodnocení prosté přiměřenosti uložené sankce. Přiměřenost by při posuzování zákonnosti uložené sankce měla význam jediné tehdy, pokud by se správní orgán dopustil některé výše popsané nezákonnosti, v jejímž důsledku by výše uložené sankce neobstála, a byla by nepřiměřená okolnostem projednávaného případu. Jinými slovy prostor pro zohlednění přiměřenosti ukládané sankce při hodnocení zákonnosti uložené pokuty (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) by byl dán pouze tehdy, pokud by vytýkaná nepřiměřenost měla kvalitu nezákonnosti, tj. v případě, že by správní orgán vybočil ze zákonných mantinelů při ukládání pokuty, jeho hodnocení kritérií pro uložení pokuty by postrádalo logiku, správní orgán by nevzal do úvahy všechna zákonná kritéria, uložená pokuta by byla likvidační apod. (viz rozsudek NSS sp. zn. 1 Afs 1/2012, publikované pod č. 10/2012 Sb. NSS).

Podle § 24 odst. 12 písm. d) zákona o ochraně spotřebitele se za správní delikt uloží pokuta do 5.000.000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. a) a b), odstavce 4, odstavce 7 písm. a), f), j) a odstavců 8, 9 a 11.

Podle § 24b odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele při určení výměry pokuty se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

V posuzované věci je z rozhodnutí správních orgánů obou stupňů zřejmá pečlivá snaha o individualizaci ukládané sankce. Správní orgány se při ukládání pokuty zodpovědně zabývaly všemi zákonnými hledisky, přihlédly k závažnosti správních deliktů, zejména ke způsobu jejich spáchání, k jejich následkům i k okolnostem, za nichž byly spáchány, kdy všechny tyto dílčí aspekty byly v rozhodnutích správních orgánů náležitě rozvedeny a konkretizovány, včetně výčtu a hodnocení přitěžujících a polehčujících okolností, k nimž bylo v řízení přihlédnuto (v podrobnostech viz str. 5 rozhodnutí žalované). Správní orgán I. stupně na str. 6

svého rozhodnutí rovněž srozumitelně popsal, jaké zásady při ukládání pokuty použil, jak vyhodnotil skutečnost, že žalobce spáchal dva správní delikty a v jakých zákonných mezích ve vztahu k výši pokuty se pohyboval.

Nelze než přisvědčit názoru žalované v tom, že odpovědnost žalobce za oba správní delikty podle zákona o ochraně spotřebitele je odpovědností objektivní (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2006, č. j. 1 As 39/2005-66), tj. jedná se o správní delikty stíhané bez ohledu na zavinění, přičemž prokázané zavinění lze zohlednit toliko jako přitěžující okolnost (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2003, č. j. 5 A 110/2001-34, publikovaný pod č. 384/2004 Sb. NSS). Nelze však naopak jako polehčující okolnost hodnotit neprokázání úmyslu. V posuzované věci správní orgány zavinění žalobce jako přitěžující okolnost nehodnotily. Pokud se žalobce v případě správního deliktu dle § 24 odst. 7 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele hájil svou neznalostí § 4 odst. 4 zákona o pohřebnictví, žalovaná na str. 3 napadeného rozhodnutí zcela správně odkázala na zásadu „neznalost zákona neomlouvá“, umocněnou faktem, že za omluvitelnou nelze v žádném případě považovat neznalost základního právního předpisu, upravujícího předmět podnikání žalobce, zejména jedná-li se o jedno z jeho úvodních ustanovení. Neznalost předmětného ustanovení zákona o pohřebnictví tedy nemohla mít vliv na odpovědnost žalobce ani na ukládání sankce (jako polehčující okolnost).

Při hodnocení způsobu jednání žalovaná označila za přitěžující okolnost u správního deliktu dle § 24 odst. 7 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele obtížnou odhalitelnost nesprávného účtování, která de facto vyžadovala u spotřebitele znalost zákona o pohřebnictví, a dále ke zranitelnosti spotřebitelů, kteří v okamžiku, kdy ztratili blízkou osobu, plně spoléhají na profesionalitu žalobce jako prodávajícího. Žalovaná hodnotila také následky spáchání obou správních deliktů, přičemž za přitěžující označila u deliktu dle § 24 odst. 7 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele výši částek, které byly ve dvou zjištěných případech naúčtovány spotřebitelům, a naopak u deliktu dle § 24 odst. 7 písm. j) zákona o ochraně spotřebitele hodnotila za polehčující fakt, že spotřebitelé nebyli předem seznámeni s cenou toliko jedné z poskytovaných služeb. Žalovaná dále jako významnou polehčující okolnost zhodnotila dosavadní bezúhonnost žalobce v oblasti ochrany práv spotřebitelů, proto pokutu snížila z původně uložené částky 160.000 Kč na částku 120.000 Kč, tj. o celou čtvrtinu. Dále správní orgány obou stupňů důkladně zvážily i majetkové poměry žalobce ve zřejmé snaze vyhnout se riziku likvidační povahy uložené pokuty. Pokuta (úhrnná) byla uložena při spodní hranici zákonné sazby, jejíž horní hranice činí 5.000.000 Kč.

Krajský soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že správní orgány plně dostály požadavkům, které na ně zákon o ochraně spotřebitele při ukládání pokuty klade, a své zcela logické úvahy v odůvodnění svých rozhodnutí podrobně a přehledně žalobci vyjádřily. Žalovaná se žádné nezákonnosti, v jejímž důsledku by uložená sankce neobstála, nedopustila, naopak snížením pokuty zdůraznila její preventivní účel a potlačila účel represivní. Za popsané situace nevznikl krajskému soudu prostor pro hodnocení prosté přiměřenosti uložené sankce. Není v pravomoci

správního soudu, aby vstoupil do role správního orgánu a položil na místo správního uvážení soudcovské a sám rozhodl, jaká pokuta by měla být uložena. Krajský soud proto nemohl postupovat dle požadavku žalobce podle § 78 odst. 2 s. ř. s. a uloženou pokutu snížit, neboť nebyla uložena ve zjevně nepřiměřené výši.

F) Závěr

Jelikož soud neshledal nezákonnost napadeného rozhodnutí, kterou žalobce vytýkal ve shora uvedených žalobních bodech, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

G) Náklady řízení

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť procesně úspěšnému žalovanému dle obsahu spisu v řízení žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

V Olomouci dne 26. září 2017

JUDr. Zuzana Šnejdrlová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Š. H.